

ESMA SPRENDIMAS

2020 m. birželio 10 d.

kuriuo pratęsiamas fiziniams arba juridiniams asmenims, turintiems grynąsias trumpąsias pozicijas, taikomas laikinasis reikalavimas laikinai sumažinti pranešimo apie grynąsias trumpąsias pozicijas, susijusias su įmonių, kurių akcijomis leidžiama prekiauti reguliuojamoje rinkoje, išleistu akciniu kapitalu, ribas ir viršijant tam tikrą ribą pranešti kompetentingoms institucijoms, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnio 1 dalies a punkte

EUROPOS VERTYBINIŲ POPIERIŲ IR RINKŲ INSTITUCIJOS PRIEŽIŪROS TARYBA,
atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į jo IX priedą,

atsižvelgdama į 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB¹, ypač į jo 9 straipsnio 5 dalį, 43 straipsnio 1 dalį ir 44 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 236/2012 dėl skolintų vertybinių popierių pardavimo ir tam tikrų kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsisiekimo sandorių aspektų², ypač į jo 28 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į 2012 m. liepos 5 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 918/2012, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 236/2012 dėl skolintų vertybinių popierių pardavimo ir tam tikrų kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsisiekimo sandorių aspektų nuostatos, susijusios su apibrėžtimis, grynųjų trumpųjų pozicijų apskaičiavimu, padengtais valstybės kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsisiekimo sandoriais, informacijos pranešimo ribomis, likvidumo ribomis apribojimams sustabdyti, didelių finansinių priemonių vertės sumažėjimu ir neigiamais įvykiais³, ypač į jo 24 straipsnį;

atsižvelgdama į Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (ESMA) 2020 m. kovo 16 d. Sprendimą (ES) 2020/525, kuriuo iš fizinių arba juridinių asmenų, turinčių grynąsias trumpąsias pozicijas, reikalaujama laikinai sumažinti pranešimo apie grynąsias trumpąsias pozicijas, susijusias su įmonių, kurių akcijomis leidžiama prekiauti reguliuojamoje rinkoje, išleistu akciniu kapitalu, ribas ir viršijant tam tikrą ribą pranešti kompetentingoms institucijoms, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnio 1 dalies a punkte⁴,

kadangi:

1. Įžanga

- (1) ESMA sprendime (ES) 2020/525 pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnio 1 dalies a punktą reikalaujama, kad fiziniai arba juridiniai asmenys, turintys grynųjų trumpųjų pozicijų, susijusių su įmonių, kurių akcijomis leidžiama prekiauti reguliuojamoje rinkoje, išleistu akciniu kapitalu, pateiktų kompetentingoms

¹ OL L 331, 2010 12 15, p. 84.

² OL L 86, 2012 3 24, p. 1.

³ OL L 274, 2012 10 9, p. 1.

⁴ OL L 116, 2020 4 15, p. 5–13.

institucijoms duomenis apie tokias pozicijas, jei jos viršytų 0,1 proc. išleisto akcinio kapitalo ribą arba nukristų žemiau jos.

- (2) Atsižvelgiant į neseniai finansų rinkose įvykusius išskirtinius pokyčius, ESMA sprendimu (ES) 2020/525 sukuriama priemonė yra susijusi su tuo, kad nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ir ESMA yra būtina žinoti apie rinkos dalyvių įgytas grynąsias trumpąsias pozicijas, susijusias su akcijomis, kuriomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje.
- (3) Pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnio 10 dalį ESMA turi šią priemonę periodiškai, bet ne rečiau kaip kartą per tris mėnesius, persvarstyti.
- (4) ESMA šią priemonę persvarstė išanalizavusi veiklos rodiklius, įskaitant kainas, kintamumą, kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsigaitimo sandorių kainų skirtumų indeksus, taip pat grynujų trumpųjų pozicijų pokyčius, ypač įvykusius 0,1 ir 0,2 proc. intervale (nuo pradinio sprendimo priėmimo 2020 m. kovo 16 d. jų kiekis pastoviai didėjo). Remdamasi atlikta analize, ESMA nusprendė, kad priemonę reikėtų pratęsti dar tris mėnesiams.

2. Priemonės pajėgumas sumažinti atitinkamas grėsmes ir tarpvalstybinis poveikis (Reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnio 2 dalies a punktas)

a. Grėsmė tinkamam finansų rinkų veikimui ir vientisumui

- (5) COVID-19 pandemija tebedaro didelį neigiamą poveikį Sąjungos realiajai ekonomikai, o ekonomikos atsigavimo perspektyvos tebėra neapibrėžtos. Nors nuo 2020 m. kovo 16 d. ES finansų rinkos po patirtų nuostolių iš dalies atsigavo, šis neapibrėžtumas neigiamai veikia ir jų ateities perspektyvas.
- (6) Pagal Europos vertybinių popierių indeksų raidą galima daryti išvadą, kad rinkoje aplinka tebėra nestabili – nuo 2020 vasario 20 d. iki 2020 m. birželio 4 d. „Eurostoxx 50“ vertė krito maždaug 13 proc. [1 pav.] ir poveikis buvo juntamas visuose sektoriuose. Palyginus 2020 m. birželio 4 d. ir 2020 m. vasario 20 d. duomenis, matyti, kad kainos mažėja visoje Sąjungoje – 24 šalių vertybinių popierių rinkos prarado ne mažiau kaip 10 proc. savo vertės. Per tą patį laikotarpį Europos kredito įstaigų akcijų vertė sumažėjo 9–48 proc.
- (7) Nors pagal VSTOXX indeksą matuojamas kintamumas, t. y. numanomas kintamumas, apskaičiuojamas pagal „Eurostoxx 50“ pasirinkimo sandorių kainas, taip pat pastebimai sumažėjo, palyginti su kovo mėn. pasiekta aukščiausia riba, kai viršijo 80 proc., šis rodiklis tebėra maždaug 14 proc. didesnis už 2020 m. vasario 20 d. stebėtą kintamumą. ESMA mano, kad dabartinis kintamumo lygis vis dar yra didesnis negu įprastomis rinkos sąlygomis [3 pav.].
- (8) Panašias išvadas galima daryti dėl kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsigaitimo sandorių kainų skirtumų. Nors, remiantis duomenimis, surinktais nuo 2020 m. kovo 15 d., skirtumai sumažėjo, Europos įmonių emitenčių rodiklis tebėra 22 baziniais punktais didesnis už 2020 m. vasario 20 d. lygį („iTraxx Europe“), o Europos finansinių emitentų rodiklis tebėra didesnis 29 baziniais punktais („iTraxx European Financials“) [5 pav.]. Atsižvelgiant į tai, kad kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsigaitimo sandoriams per

finansų krizę teko dominuojantis vaidmuo, galima daryti išvadą, kad kol šių sandorių kainų skirtumai tebėra dideli, finansų rinkų aplinka tebėra labai neapibrėžta.

- (9) Akcijų, kuriomis leista prekiauti reguliuojamose rinkose EEE ir kurių grynosios trumposios pozicijos buvo registruojamos nuo 2020 m. kovo 12 d. (kai pranešimo apie jas riba buvo 0,2 proc.) iki 2020 m. kovo 16 d. (kai pranešimo riba sumažinta iki 0,1 proc.), skaičius padidėjo maždaug 10 proc. Vertės eurais procentinis padidėjimas (remiantis 2020 m. vasario 10 d. vertybinių popierių kainomis) sudarė apie 15 proc., o pagal akcinį kapitalą – apie 11 proc. Taip pat pažymėtina, kad akcijų, kurių grynosios trumposios pozicijos kovo 16 d. duomenimis pateko į 0,1–0,2 proc. intervalą, atveju šis procentinis rodiklis buvo 7 proc. Į šį skaičių neįtrauktos į intervalą patenkančios pozicijos, kurios prisidėjo prie grynųjų trumpųjų pozicijų, viršijusių 0,2 proc. ribą. Taip pat pažymėtina, kad akcijų, kurių grynoji trumpoji pozicija pateko į 0,1–0,2 proc. intervalą, procentinė dalis per 2020 m. kovo 16 d. – birželio 1 d. laikotarpį stabiliai didėjo ir vidutiniškai sudaro 11 proc. [8 pav.]. Todėl galima daryti išvadą, kad grynųjų trumpųjų pozicijų padidėjimą, remiantis kovo 16 d. duomenimis, taip pat lėmė ir atitinkama procentinė pozicijų, kurios pateko į 0,1–0,2 proc. intervalą ir apie kurias reikėjo pranešti, nes nuo tos dienos įsigaliojo ESMA nustatyta mažesnė pranešimo riba, dalis.
- (10) Todėl, atsižvelgiant į reikšmingą visuotinį kainų sumažėjimą, palyginti didelį kintamumą, didelius kredito įsipareigojimų neįvykdymo sandorių kainų skirtumus ir didėjantį grynųjų trumpųjų pozicijų skaičių, galima daryti išvadą, kad Sąjungos finansų rinkų padėtis tebėra nestabili. Dėl tokios rinkų padėties didėja tikimybė, kad per artimiausius mėnesius dėl didėjančio spaudimo parduoti skolintus vertybinius popierius gali pasireikšti arba sustiprėti neigiamos tendencijos, o tai, savo ruožtu, gali padaryti neigiamą poveikį tokiems veiksniams kaip rinkos pasitikėjimas arba kainų nustatymo mechanizmo vientisumas.
- (11) ESMA mano, kad dėl susiklosčiusių pirmiau paaiškintų aplinkybių kyla didelė grėsmė tinkamam finansų rinkų veikimui ir vientisumui.

b. Grėsmė visos Sąjungos finansų sistemos arba jos dalies stabilumui

- (12) Kaip Finansinio stabilumo apžvalgoje paaiškino ECB⁵, finansinis stabilumas – tai padėtis, kai finansų sistema, kurią sudaro finansų tarpininkai, rinkos ir rinkų infrastruktūros, yra pajėgi atlaikyti sukrėtimus ir įveikti finansinių disbalansų padarinius.
- (13) COVID-19 pandemija tebedaro didelį poveikį Sąjungos realiajai ekonomikai. Kaip nurodyta 2020 m. gegužės mėn. ESMA rizikos duomenų suvestinėje⁶, dėl nepastovios rinkos aplinkos instituciniams ir mažmeniniams investuotojams rizikos, kurią kelia galimos rinkos korekcijos, laikotarpis užsitęs, o rizika visoje ESMA stebimoje srityje yra labai didelė. Šiuo atžvilgiu ESMA perspėjo visuomenę, kad pastarojo laikotarpio finansų rinkų veiklos rodikliai gali būti atsieti nuo pagrindinės ekonominės veiklos.

⁵ <https://www.ecb.europa.eu/pub/financial-stability/fsr/html/ecb.fsr201911~facad0251f.en.html>.

⁶ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-165-1179_risk_dashboard_no.1_2020.pdf.

- (14) Nuo 2020 m. kovo mėn. stebimas didžiosios daugumos arba net visų akcijų, kuriomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, kainų mažėjimas, dėl to padėtis tapo labai nestabili ir tolesnis kainų mažėjimas, nesusijęs su papildoma esmine informacija, galėtų turėti neigiamų pasekmių.
- (15) Dabartiniu neapibrėžtumo laikotarpiu didelį spaudimą parduoti gali sukelti ir neįprastą akcijų kainų kintamumą gali paskatinti įvairūs veiksniai, tarp jų – tai, kad vis daugiau rinkos dalyvių ima prekiauti skolintais vertybiniais popieriais ir ima kauptis reikšmingos grynosios trumposios pozicijos.
- (16) Pažymėtina, kad daugelio kredito įstaigų patirti kainos nuostoliai rodo, kad finansų sektoriaus emitentai gali jautriai reaguoti į skolintų vertybinių popierių pardavimo strategijas ir į reikšmingą grynujų trumpųjų pozicijų kaupimąsi, nepriklausomai nuo to, ar šios strategijos ir pozicijos yra pagrįstos esmine informacija.
- (17) Dėl vis dažniau naudojamų skolintų vertybinių popierių pardavimo strategijų ir reikšmingų grynujų trumpųjų pozicijų kaupimosi gali įsisukti netvarkingo finansų sektoriaus emitentų, kuriems tai daro poveikį, kainų mažėjimo spiralę ir tai gali padaryti šalutinį poveikį tos pačios valstybės narės arba visos ES emitentams, o tai gali sukelti riziką vienos arba kelių valstybių narių finansų sistemai.
- (18) Nors pastebima, kad Europos finansų rinkos iš dalies atsigauna, ESMA mano, kad dabartinės rinkos aplinkybės ir toliau kelia didelę grėsmę Europos Sąjungos finansų sistemos stabilumui.
- (19) Laikantis ESMA įgaliojimų ribų, pagal numatomą pratęsti priemonę fiziniai arba juridiniai asmenys, turintys grynujų trumpųjų pozicijų, susijusių su akcijomis, kuriomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, yra įpareigojami teikti informaciją kompetentingoms institucijoms laikydamiesi žemesnės ribos, negu nustatyta Reglamento (ES) Nr. 236/2012 5 straipsnyje.
- (20) Todėl ši pratęsiama priemonė turėtų padidinti nacionalinių kompetentingų institucijų ir ESMA galimybes tinkamai vertinti kintančią padėtį, atskirti rinkos pokyčius, kuriuos lemia esminė informacija, nuo tų, kuriuos gali sukelti arba paaštrinti skolintų vertybinių popierių pardavimas, ir reaguoti, jei rinkų vientisumui, tinkamam veikimui ir stabilumui užtikrinti reikėtų imtis griežtesnių veiksmų.

c. Tarpvalstybinis poveikis

- (21) Pirmiau aprašytos grėsmės rinkos vientisumui, tinkamam veikimui ir finansiniam stabilumui yra aktualios visai ES. Kaip pažymėta pirmiau, nuo 2020 m. vasario 20 d. „Eurostoxx 50“ indeksas, kurį sudaro 50 patikimiausių (angl. *blue-chip*) emitentų iš 11⁷ Euro zonos šalių, sumažėjo maždaug 13 proc, o „STOXX Europe 800“ indeksas, sudaromas pagal 800 didžiausių Europos įmonių, smuktelėjo 16 proc. [1 pav.]. Taip pat

⁷ Airija, Austrija, Belgija, Ispanija, Italija, Liuksemburgas, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Suomija ir Vokietija.

pažymėtina, kad, nepaisant neseniai pastebėtų atsigavimo požymių, pagrindiniuose ES rinkos indeksuose tebeįtamas neįprasto spaudimo parduoti poveikis [6 pav.].

- (22) Tai, kad šis poveikis pasireiškia visoje Europoje, rodo ir padidėjusi koreliacija tarp tam tikrų sektorių. Pavyzdžiui, kaip parodyta [7 pav.], finansinių paslaugų, bankų ir draudimo sektorių koreliacija su „Euro Stoxx Europe 600“ nuo 2020 m. vasario mėn. sparčiai didėjo ir priartėjo prie 1.
- (23) Kadangi grėsmės veikia visų ES valstybių narių finansų rinkas, tarpvalstybinis poveikis yra ypač didelis, nes dėl ES finansų rinkų tarpusavio sąsajų ir padidėjusios koreliacijos didėja tikimybė, kad dėl didesnio spaudimo parduoti skolintus vertybinius popierius galimas šalutinis arba neigiamas poveikis išplis iš vienos rinkos į kitas.

3. Jokia kompetentinga institucija nesiėmė priemonių grėsmei mažinti arba viena ar daugiau kompetentingų institucijų ėmėsi priemonių, kuriomis grėsmė tinkamai nesumažinama (Reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnio 2 dalies b punktas).

- (24) Viena iš sąlygų, dėl kurios ESMA priima šiame sprendime nurodytą priemonę, yra tai, kad kompetentinga institucija arba kompetentingos institucijos nesiėmė jokių veiksmų grėsmei pašalinti, arba tai, kad veiksmais, kurių imtasi, grėsmės tinkamai pašalinti nepavyksta.
- (25) Dėl ESMA sprendime 2020/525 aprašyto susirūpinimo dėl rinkos vientisumo, tinkamo veikimo ir finansinio stabilumo, kuris aktualus ir šiame sprendime, kai kurios nacionalinės kompetentingos institucijos ėmėsi nacionalinių veiksmų, skirtų skolintų akcijų pardavimui apriboti.
- (26) Ispanijos vertybinių popierių rinkos komisija (*Comisión Nacional del Mercado de Valores, CNMV*) 2020 m. kovo 17 d. vienam mėnesiui pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 20 straipsnio 2 dalies a ir b punktus nustatė ypatingą priemonę, taikomą sandoriams, dėl kurių gali atsirasti arba padidėti akcijų, kuriomis leista prekiauti Ispanijos prekybos vietose, kurių kompetentinga institucija yra CNMV, gryniosios trumposios pozicijos. Priemonės taikymo laikotarpis pratęstas iki 2020 m. gegužės 18 d.
- (27) Italijos nacionalinė įmonių ir vertybinių popierių biržos komisija (*Commissione Nazionale per le Società e la Borsa, CONSOB*) 2020 m. kovo 18 d. trims mėnesiams pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 20 straipsnio 2 dalies a ir b punktus nustatė ypatingą priemonę, taikomą sandoriams, dėl kurių gali atsirasti arba padidėti akcijų, kuriomis leista prekiauti Italijos MTA reguliuojamoje rinkoje, kurios kompetentinga institucija yra CONSOB, gryniosios trumposios pozicijos. Šios priemonės galiojimo laikotarpis turėjo baigtis 2020 m. birželio 18 d., tačiau priemonė buvo panaikinta 2020 m. gegužės 18 d.
- (28) Prancūzijos finansų rinkos institucija (*Autorité des marchés financiers, AMF*) 2020 m. kovo 18 d. pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 20 straipsnio 2 dalies a ir b punktus vienam mėnesiui nustatė ypatingą priemonę, taikomą sandoriams, dėl kurių gali atsirasti arba padidėti akcijų, kuriomis leista prekiauti Prancūzijos prekybos vietose, kurių kompetentinga institucija yra AMF, gryniosios trumposios pozicijos. Priemonės taikymo laikotarpis buvo pratęstas iki 2020 m. gegužės 18 d.

- (29) Belgijos finansinių vertybinių popierių ir rinkų institucija (*Financial Securities and Markets Authority, FSMA*) 2020 m. kovo 18 d. pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 20 straipsnio 2 dalies a ir b punktus vienam mėnesiui nustatė ypatingą priemonę, taikomą sandoriams, dėl kurių gali atsirasti arba padidėti akcijų, kuriomis leista prekiauti Belgijos prekybos vietose (biržose „Euronext Brussels“ ir „Euronext Growth“), kurių kompetentinga institucija yra FSMA, grynosios trumposios pozicijos. Priemonės taikymo laikotarpis pratęstas iki 2020 m. gegužės 18 d.
- (30) Graikijos kapitalo rinkų komisija (*Hellenic Capital Market Commission, HCMC*) 2020 m. kovo 18 d. pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 20 straipsnio 2 dalies a ir b punktus iki 2020 m. balandžio 24 d. nustatė ypatingą priemonę, taikomą sandoriams, dėl kurių gali atsirasti arba padidėti akcijų, kuriomis leista prekiauti Atėnų vertybinių popiečių biržoje, kurios kompetentinga institucija yra HCMC, grynosios trumposios pozicijos. Priemonės taikymo laikotarpis pratęstas iki 2020 m. gegužės 18 d.
- (31) Austrijos finansų rinkų priežiūros institucija (*Finanzmarktaufsicht, FMA*) 2020 m. kovo 18 d. pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 20 straipsnio 2 dalies a ir b punktus vienam mėnesiui nustatė ypatingą priemonę, taikomą skolintų vertybinių popierių pardavimo arba kitų sandorių sudarymui arba padidimui, kai tokiais sandoriais yra sukuriama finansinė priemonė arba sandoris yra susijęs su finansine priemone ir kai dėl sandorio poveikio arba vieno iš poveikių, sumažėjus akcijų, kuriomis leista prekiauti Vienos vertybinių popierių biržos (*Amtlicher Handel, WBAH*) reguliuojamoje rinkoje, kurios kompetentinga institucija yra FMA, kainai arba vertei, fizinis arba juridinis asmuo gali įgyti pranašumo. Priemonės taikymo laikotarpis pratęstas iki 2020 m. gegužės 18 d.
- (32) Pasibaigus pirmiau nurodytų laikinų priemonių galiojimui, ES nebuvo imtasi jokių kitų priemonių pagal Reglamentą (ES) Nr. 236/2012 ir šio sprendimo priėmimo dieną jokių tokių galiojančių priemonių nėra.
- (33) Laikiniais skolintų vertybinių popierių pardavimo apribojimais pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 20 straipsnį buvo siekiama užkirsti kelią netvarkingam finansinių priemonių kainų mažėjimui dėl COVID-19 susiklosčius ypatingoms aplinkybėms, tačiau nebuvo sprendžiamas klausimas dėl būtinybės išsaugoti didesnę nacionalinių kompetentingų institucijų galimybę vykdyti stebėseną ir imtis tikslesnių reguliavimo priemonių, jei jų prireiktų per artimiausius mėnesius.
- (34) Iki šio sprendimo priėmimo nė viena kompetentinga institucija nebuvo patvirtinusi priemonių, kurios suteiktų galimybę nustatčius žemesnes pranešimo ribas surinkti daugiau informacijos apie grynųjų trumpųjų pozicijų raidą, nes jos gali vadovautis ESMA sprendimu 2020/525.
- (35) Būtinybė surinkti daugiau informacijos apie grynąsias trumpąsias pozicijas yra dar svarbesnė, nes pirmiau paminėtų pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 20 straipsnį nustatytų apribojimų galiojimo laikotarpis ką tik baigėsi, o šešiose valstybėse narėse, kuriose apribojimai buvo nustatyti, tie apribojimai net buvo panaikinti. Kadangi skolintų vertybinių popierių pardavimui ir lygiavertį poveikį darantiems sandoriams kiti išorės apribojimai nėra taikomi, visoje ES nacionalinės kompetentingos institucijos turi būti

pajėgios iš anksto nustatyti, ar gryniosios trumposios pozicijos kaupiasi tokiu mastu, kad gali sukelti pirmiau aprašytą grėsmę finansų rinkoms ir finansiniam stabilumui, kurią spaudimas parduoti skolintus vertybinius popierius išryškina ir sustiprina.

(36) Turint galvoje pirmiau paminėtą visai ES kylančią grėsmę, tapo akivaizdu, kad nacionalinių kompetentingų institucijų gaunama informacija pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą pranešimo ribą dabartinėmis nepalankiomis rinkos sąlygomis yra nepakankama. ESMA mano, kad, palikus galioti mažesnę pranešimo ribą, turėtų būti užtikrinta, kad visos ES nacionalinės kompetentingos institucijos ir ESMA turėtų kuo tikslesnių duomenų rinkinį, kad juo remdamosi galėtų stebėti rinkos tendencijas ir, prireikus, pačios pasirengtų ir padėtų ESMA imtis papildomų priemonių.

4. Priemonės veiksmingumas (Reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnio 3 dalies a punktas)

(37) ESMA taip pat turi atsižvelgti į tai, ar taikant pratęsiamą priemonę galima reikšmingai sumažinti nustatytas grėsmes.

(38) ESMA nuomone, nepaisant neįprastų nuostolių, patirtų prekiaujant akcijomis reguliuojamose rinkose po 2020 m. vasario 20 d., rinkos veikia tinkamai ir jų vientisumas yra iš esmės išsaugotas.

(39) Todėl ESMA išanalizavo esamas aplinkybes, ypač atsižvelgdama į tai, kokią grėsmę jos kelia Sąjungos rinkų vientisumui ir finansiniam stabilumui ir į tai, ar taikant ESMA pratęsiamą priemonę tas grėsmes bus galima veiksmingai pašalinti ir ateityje.

a. Taikant priemonę reikšmingai sumažinama grėsmė tinkamam finansų rinkų veikimui ir vientisumui

(40) Pirmiau aprašytais aplinkybėmis bet koks skolintų vertybinių popierių pardavimo ir grynųjų trumpųjų pozicijų kaupimosi paskatintas staigus spaudimas parduoti ir rinkos kintamumo padidėjimas gali sustiprinti finansų rinkų nuosmukio tendencijas. Nors kitokiu laikotarpiu skolintų vertybinių popierių pardavimas gali daryti teigiamą poveikį nustatant teisingą emitentų vertę, dabartinėmis rinkos aplinkybėmis dėl jo gali kilti papildoma grėsmė tinkamam rinkų veikimui ir vientisumui.

(41) Visų pirma, atsižvelgiant į susiklosčiusios ekstremalios padėties horizontalųjį poveikį įvairioms akcijoms visoje Sąjungoje, akcijų kainos gali staiga mažėti dėl stiprėjančio pardavėjų spaudimo parduoti, kylančio iš skolintų vertybinių popierių pardavimo ir padidėjusių grynųjų trumpųjų pozicijų, o priemonės nepratęsus, tokios pozicijos liktų nepastebėtos, jei nepasiektų pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 5 straipsnį šiuo metu galiojančių pranešimo nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ribų.

(42) Dėl pirmiau išdėstytų priežasčių nacionalinės kompetentingos institucijos ir ESMA turi kuo anksčiau sužinoti apie atvejus, kai rinkos dalyviai sudaro skolintų vertybinių popierių pardavimo sandorius ir sukaupia dideles grynąsias trumpąsias pozicijas, kad prireikus galėtų užkirsti kelią atvejams, kai tokios pozicijos tampa signalu, dėl kurio vienas po kito vykdoma daug pardavimo nurodymų ir kainos dėl to mažėja dar labiau.

- (43) ESMA nuomone, nepratęsus šios priemonės, nacionalinės kompetentingos institucijos ir ESMA negalėtų tinkamai stebėti rinkos dabartinėje rinkos aplinkoje, kai dėl besikeičiančių COVID-19 krizės aplinkybių gali staiga labai padidėti spaudimas parduoti ir tai gali paskatinti dar didesnę neįprastą Sąjungos akcijų kainų kintamumą, o jį, savo ruožtu, gali dar labiau padidinti susikaupusios trumposios pozicijos.
- (44) Pažymėtina, kad, nors ESMA nuolat stebi rinkos sąlygas ir, prireikus, imsis papildomų priemonių, šiuo metu, jos nuomone, pakanka palikti galioti įprastą Reglamento (ES) Nr. 236/2012 6 straipsnyje nustatytą viešo atskleidimo ribą, nes šios ribos mažinimas siekiant išsaugoti tinkamą rinkų veikimą ir mažinti finansinio stabilumo riziką neatrodo reikalingas.

b. Taikant priemonę reikšmingai sumažinama grėsmė visos Sąjungos finansų sistemos arba jos dalies stabilumui

- (45) Kaip nurodyta pirmiau, prekybai akcijomis nuo 2020 m. vasario 20 d. buvo ir tebėra būdingas didelis spaudimas parduoti ir neįprastas kintamumas, dėl kurių įsisuka reikšmingos mažėjimo spiralės, darančios poveikį visų rūšių sektorių emitentams. Kaip paaiškinta pirmiau, dėl skolintų vertybinių popierių pardavimo ir reikšmingų grynųjų trumpųjų pozicijų kaupimosi gali padidėti rinkos dalyvių spaudimas parduoti ir paūmėti kainų mažėjimo tendencijos, o jos, savo ruožtu, gali kelti grėsmę ir gali padaryti didelį žalingą poveikį finansų įstaigų ir kitų sektorių įmonių finansiniam stabilumui.
- (46) Atsižvelgiant į tai, ribojant nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ir ESMA teikiamus duomenis būtų apribotas jų pajėgumas pašalinti galimą neigiamą poveikį ekonomikai ir galiausiai visos Sąjungos finansiniam stabilumui.
- (47) Todėl ESMA pratęsiama priemonė, pagal kurią laikinai sumažinamos pranešimo apie grynąsias trumpąsias pozicijas nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ribos, veiksmingai padeda mažinti šią riziką tam tikrų Sąjungos finansų sistemos dalių ir, galiausiai, visos Sąjungos finansų sistemos stabilumui, nes sumažina duomenų ribotumą ir nacionalinės kompetentingos institucijos įgyja daugiau galimybių anksti reaguoti į iškylančias grėsmes.

c. Kompetentingų institucijų pajėgumo stebėti grėsmę didinimas

- (48) Įprastomis rinkos sąlygomis nacionalinės kompetentingos institucijos stebi visas grėsmes, galinčias kilti dėl skolintų vertybinių popierių pardavimo ir grynųjų trumpųjų pozicijų kaupimosi, imasi Sąjungos teisės aktuose numatytų priežiūros priemonių, visų pirma, susijusių su pareigomis pranešti apie grynąsias trumpąsias pozicijas pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012⁸.
- (49) Tačiau dėl susiklosčiusių rinkos aplinkybių nacionalinių kompetentingų institucijų ir ESMA vykdomą stebėsenos veiklą, susijusią su bendromis akcijų, kuriomis leista prekiauti reguliuojamose rinkose, grynosiomis trumposiomis pozicijomis, būtina stiprinti. Todėl, atsižvelgiant į tebesitęsiantį su COVID-19 krize susijusį neapibrėžtumą, yra svarbu, kad nacionalinės kompetentingos institucijos informaciją apie besikaupiančias grynąsias trumpąsias pozicijas ir toliau gautų anksti, kol jos nepasiekė įprastos 0,2 proc. išleisto

⁸ Plg. Reglamento (ES) Nr. 236/2012 5 straipsnį.

akcinio kapitalo ribos. Šią svarbą išryškino tai, kad 2020 m. kovo 16 d.–birželio 1 d. laikotarpiu akcijų grynųjų trumpųjų pozicijų, sudarančių 0,1–0,2 proc. išleisto akcinio kapitalo, kiekis stabiliai didėjo.

- (50) Todėl ESMA pratęsiama priemonė padės išsaugoti nacionalinių kompetentingų institucijų pajėgumą anksti pradėti šalinti nustatytas grėsmes, taip pat padės joms bei ESMA laiku suvaldyti grėsmes tinkamam rinkų veikimui ir finansiniam stabilumui, jei pasireikštų nepalankių rinkos sąlygų požymių.

5. Priemonės nekelia reglamentavimo arbitražo rizikos (Reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnio 3 dalies b punktas)

- (51) Priimdama arba pratęsdama kurią nors priemonę pagal Reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnį ESMA turėtų atsižvelgti į tai, ar priemonė kelia reglamentavimo arbitražo riziką.

- (52) Kadangi ESMA pratęsiama priemonė yra susijusi su rinkos dalyvių pareigomis teikti pranešimus apie visas akcijas, kuriomis leista prekiauti Sąjungos reguliuojamose rinkose, ją taikant bus užtikrinama, kad visoms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms būtų taikoma viena pranešimo riba, užtikrinant Sąjungos ir ne Sąjungos rinkos dalyviams vienodas sąlygas prekiauti akcijomis, kuriomis leista prekiauti Sąjungos reguliuojamose rinkose.

6. ESMA priemonė nedaro žalingo poveikio finansų rinkų veiksmingumui, įskaitant poveikį, padarytą mažinant tų rinkų likvidumą arba sukeltą neaiškumą rinkos dalyviams, kuris būtų neproporcingas priemonės naudai (Reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnio 3 dalies c punktas)

- (53) ESMA turi įvertinti, ar priemonė daro žalingą poveikį, kurį būtų galima laikyti neproporcingu jos naudai.

- (54) ESMA nuomone, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų įdėmiai stebėti bet kokius grynųjų trumpųjų pozicijų pokyčius prieš svarstydamos galimybę imtis tolesnių priemonių. ESMA pažymi, kad įprastos pranešimo ribos (0,2 proc. išleisto akcinio kapitalo) dabartinėmis išskirtinėmis rinkos aplinkybėmis gali būti nepakankamos, kad būtų galima laiku pastebėti tendencijas ir naujas grėsmes.

- (55) Nors, nustačius papildomą pareigą teikti informaciją, šią informaciją teikiantiems subjektams gali būti papildoma našta, informaciją teikiantys subjektai jau yra pakoregavę savo vidaus sistemas pagal ESMA sprendimą (ES) 2020/525, todėl dėl priemonės pratęsimo informaciją teikiančių subjektų atitiktis išlaidoms papildomas poveikis neturėtų pasireikšti. Taip pat pažymėtina, kad priemonė neapribos rinkos dalyvių galimybių kurti arba didinti akcijų trumpąsias pozicijas. Todėl rinkos veiksmingumui nebus poveikio.

- (56) Palyginti su kitomis galimomis ir didesnę intervencinę poveikį darančiomis priemonėmis, pratęsiama priemonė neturėtų daryti įtakos rinkos likvidumui, nes dėl sugriežtinamos kai kurių rinkos dalyvių pareigos teikti informaciją jų prekybos strategijos ir atitinkamai jų dalyvavimas rinkoje neturėtų pasikeisti. Taip pat pažymėtina, kad dėl paliktos galioti su rinkos formavimo veikla ir stabilizavimo programomis susijusios išimties, subjektams,

teikiantiems svarbias likvidumo užtikrinimo ir kintamumo mažinimo paslaugas, kurios yra ypač svarbios dabartinėmis aplinkybėmis, tenkanti našta neturėtų padidėti.

- (57) Dėl pratęsimos priemonės taikymo srities ESMA mano, kad priemonę apribojus ir taikant tik vienam arba keliems sektoriams arba tam tikrai emitentų grupei, priemonė norimo rezultato gali neduoti. Po COVID-19 pandemijos protrūkio užfiksuotas kainų mažėjimo mastas, didelė akcijų (ir sektorių), kurioms padarytas poveikis, įvairovė ir ES šalių ekonomikos ir prekybos vietų tarpusavio sąsajų laipsnis suponuoja, kad priemonė, kuri yra taikoma visoje ES, tikriausiai bus veiksmingesnė nei sektorinės priemonės.
- (58) Dėl rinkos neapibrėžtumo didėjimo pažymėtina, kad šia priemone nėra nustatoma jokių naujų reguliavimo pareigų, nes ja tik sumažinama pranešimo riba ir taip pakoreguojama įprasta nuo 2012 m. galiojanti pareiga teikti pranešimus. ESMA taip pat pabrėžia, kad pratęsiama priemonė ir toliau yra taikoma tik pranešimui apie akcijas, kuriomis leista prekiauti reguliuojamoje Sąjungos rinkoje, kad būtų galima surinkti informaciją apie pozicijas, kurių atveju papildomos informacijos teikimas atrodo aktualiausias.
- (59) Todėl ESMA mano, kad tokia sugriežtinta skaidrumo užtikrinimo pareiga neturėtų daryti žalingo ir duodamai naudai neproporcingo poveikio finansų rinkų veiksmingumui arba investuotojams ir dėl jos finansų rinkose neapibrėžtumo neturėtų atsirasti.
- (60) Dėl priemonės trukmės ESMA mano, kad, remiantis šiuo metu turima informacija ir apskritai atsižvelgiant į COVID-19 krizės sukeltą neapibrėžtumą dėl ateities, priemonę pagrįsta pratęsti trims mėnesiams. ESMA ketina grąžinti įprastą informacijos teikimo tvarką iškart, kai padėtis pagerės, tačiau kol kas negali atmesti galimybės, kad jei padėtis pablogės arba rinkos tebebus nestabilios, priemonė gali būti pratęsta.
- (61) Remdamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau ir iki šios dienos sukauptais duomenimis, ESMA daro išvadą, kad šis sprendimas laikiną didesnio grynųjų trumpųjų pozicijų skaidrumo priemonę pratęsti esamoms aplinkybėmis yra proporcingas.

7. Konsultacijos ir pranešimai (Reglamento (ES) Nr. 236/2012 28 straipsnio 4 ir 5 dalys)

- (62) ESMA pasikonsultavo su Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRV). ESRV neprieštaravo, kad siūlomas sprendimas būtų priimtas.
- (63) Apie ketinamą priimti sprendimą ESMA pranešė nacionalinėms kompetentingoms institucijoms.
- (64) ESMA pratęsta priemonė bus taikoma nuo 2020 m. birželio 17 d.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Apibrėžtis

Šiame sprendime reguliuojama rinka – tai reguliuojama rinka, kaip nurodyta 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES⁹, 4 straipsnio 1 dalies 21 punkte.

2 straipsnis

Laikini papildomi skaidrumo įpareigojimai

1. Fizinis arba juridinis asmuo, turintis grynąją trumpąją poziciją, susijusią su įmone, kurios akcijomis leidžiama prekiauti reguliuojamoje rinkoje, išleistu akciniu kapitalu, praneša apie tai atitinkamai kompetentingai institucijai, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 236/2012 5 ir 9 straipsniuose, kai pozicija pasiekia atitinkamą šio straipsnio 2 dalyje nustatytą pranešimo ribą arba nukrenta žemiau jos.
2. Atitinkama pranešimo riba yra 0,1 proc. atitinkamos įmonės išleisto akcinio kapitalo ir kiekviena 0,1 proc. už ją didesnė vertė.

3 straipsnis

Išimtys

1. Remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 236/2012 16 straipsniu, 2 straipsnyje nustatyti laikini papildomi skaidrumo įpareigojimai netaikomi akcijoms, kuriomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, kai pagrindinė prekybos tokiomis akcijomis vieta yra trečiojoje šalyje.
2. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 236/2012 17 straipsnį 2 straipsnyje nurodyti laikini papildomi skaidrumo įpareigojimai netaikomi sandoriams, kurie vykdomi dėl rinkos formavimo veiklos.
3. 2 straipsnyje nustatyti laikini papildomi skaidrumo įpareigojimai netaikomi grynajai trumpajai pozicijai, susijusiai su stabilizavimo veiksmais pagal 2014 m. balandžio 16 d. Reglamento (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka¹⁰ 5 straipsnį.

⁹ OL L 173, 2014 6 12, p. 349.

¹⁰ OL L 173, 2014 6 12, p. 1.

4 straipsnis
Įsigaliojimas ir taikymas

Šis sprendimas įsigalioja 2020 m. birželio 17 d. Jis taikomas tris mėnesius nuo jo įsigaliojimo datos.

Priimta Paryžiuje 2020 m. birželio 10 d.

Priežiūros tarybos vardu
Steven Majoor
Pirmininkas

PRIEDAS

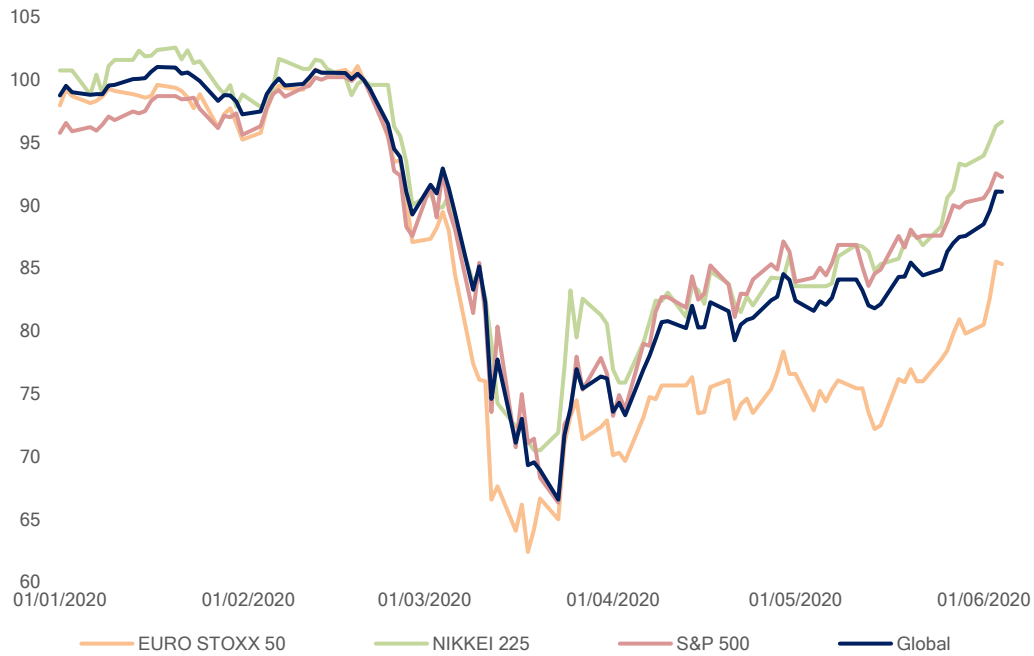
1 PAV.. FINANSINIAI RODIKLIAI

	Pokyčiai nuo 2020 m. vasario 20 d.	Lygis
Akcijų rinkos veiklos rezultatai (%)		
STOXX EUROPE 800, išskyrus Šveicariją	-16 %	117
EURO STOXX INDEX	-13 %	364
EURO STOXX 50	-13 %	3 323
US S&P500	-8 %	3 112
JP Nikkei	-3 %	22 864
Pasaulis	-9 %	211
Europos bankai	-30 %	104
IT finansiniai rodikliai	-29 %	28
ES finansiniai rodikliai	-35 %	42
DE finansiniai rodikliai	-11 %	126
FR finansiniai rodikliai	-28 %	130
Kintamumas (%)		
VSTOXX	13	28
VIX	9	25
Kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsekitimo sandoriai (bp)		
Europos įmonių vertybiniai popieriai	22	62
Europos didelio pajamingumo vertybiniai popieriai	157	355
Europos finansiniai rodikliai	29	73
Europos subordinuotųjų vertybinių popierių finansiniai rodikliai	62	149
10 metų vyriausybės obligacijos (bp, lygis %)		
DE10Y	15	-0,29
ES10Y	32	0,55
FR10Y	23	0,01
IT10Y	51	1,42
US10Y	-67	0,86
GB10Y	-24	0,34
JP10Y	9	0,05

Pastaba. 2020 m. birželio 4 d. duomenys.

Šaltiniai: „Refinitiv EIKON“, ESMA.

2 PAV. PASAULINIAI VERTYBINIŲ POPIERIŲ INDEKSAI

Note: Equity prices. 2020-02-02 = 100.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Global

Note: Equity prices. 2020-02-02 = 100.
Sources : Refinitiv Datastream, ESMA.

Pasaulis

Pastaba. Akcijų kainos. 2020-02-02 = 100.
Šaltiniai: „Refinitiv Datastream“, ESMA.

3 PAV. KINTAMUMO RODIKLIAI

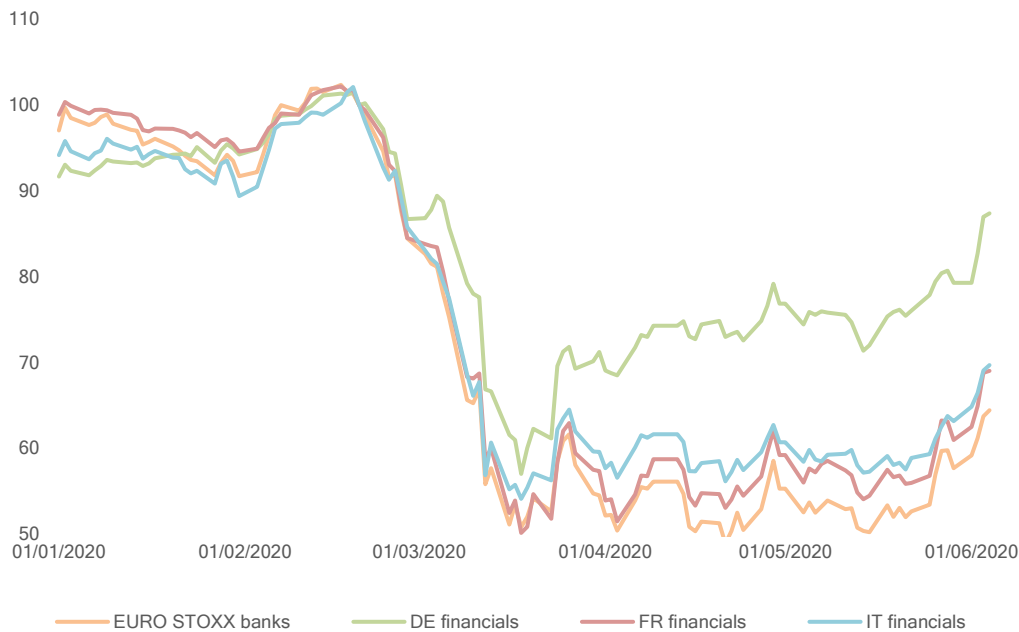

Note: Implied volatilities of EURO STOXX 50 (VSTOXX) and S&P 500 (VIX), in %.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Note: Implied volatilities of EURO STOXX 50 (VSTOXX) and S&P 500 (VIX), in %.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA

Pastaba. Numanomas kintamumas (%) pagal EURO STOXX 50 (VSTOXX) ir S&P 500 (VIX).
Šaltiniai: „Refinitiv Data stream“, ESMA

4 PAV. ES FINANSINIAI VERTYBINIŲ POPIERIŲ INDEKSAI

Note: Equity prices. 2020-02-02 = 100.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Note: Equity prices. 202-02-02 = 100.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Pastaba. Akcijų kainos. 202-02-02 = 100.
Šaltiniai: „Refinitiv Datastream“, ESMA.

5 PAV. ES KREDITO ĮSIPAREIGOJIMŲ NEĮVYKDYMO APSIKEITIMO SANDORIŲ KAINŲ SKIRTUMŲ INDEKSAI

Note: CDS spreads on European IG corporates (iTraxx Europe), European HY corporates (iTraxx Europe Crossover) and European Financials, in bps.
Sources: Refinitiv EIKON, ESMA.

Note: CDS spreads on European IG corporates (iTraxx Europe, European HY corporates (iTraxx Europe Crossover) and European Financials, in bps.

Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Pastaba. Kredito įsipareigojimų neįvykdymo apskaitos sandorių kainų skirtumas, lyginant Europos investicinio reitingo įmonių rodiklius (iTraxx Europe, Europos didelio pelningumo įmonių rodikliai („iTraxx Europe Crossover“) ir Europos finansiniai rodikliai (bp).
Šaltiniai: „Refinitiv Data stream“, ESMA.

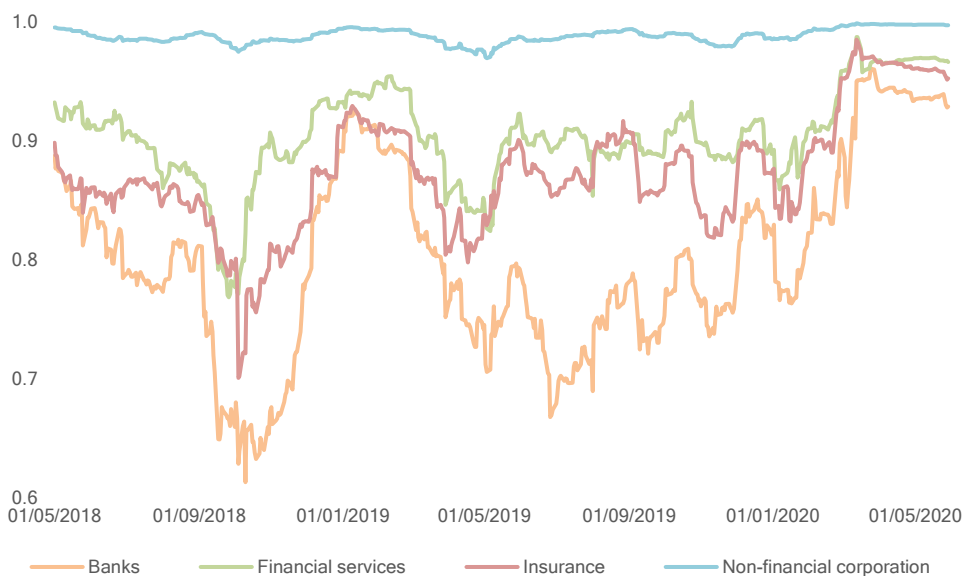
6 PAV. EUROPOS VERTYBINIŲ POPIERIŲ INDEKSAI PAGAL ŠALIS

	Procentinis pokytis nuo 2020 m. vasario 20 d.
STOXX EUROPE 800, išskyrus Šveicariją	-15,78 %
EURO STOXX INDEX	-12,72 %
EURO STOXX 50	-13,07 %
AT	-23,30 %
BE	-14,86 %
BG	-15,69 %
CY	-34,73 %
CZ	-13,94 %
DE	-7,32 %
DK	-2,48 %
EE	-13,16 %
ES	-21,88 %
FI	-8,66 %
FR	-15,91 %
GB,	-13,93 %
GR	-26,64 %
HR	-17,16 %
HU	-17,83 %
IE	-12,90 %
IS	-4,44 %
IT	-20,01 %
LT	-1,98 %
LU	-21,60 %
LV	-1,81 %
MT	-12,92 %
NL	-9,17 %
NO	-10,22 %
PL	-13,47 %
PT	-13,64 %
RO	-11,45 %

SE	-9,47 %
SI	-10,83 %
SK	0,07 %

Pastaba. 2020 m. birželio 4 d. duomenys.
Šaltiniai: „Refinitiv EIKON“, ESMA.

7 PAV. KORELIACIJA TARP „EURO STOXX EUROPE 600“ GRAŽOS IR SUSIJUSIŲ SEKTORIŲ INDEKSŲ

Note: Correlations between daily returns of the STOXX Europe 600 and STOXX Europe 600 sectoral indices. Calculated over 60-day rolling windows.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Banks

Financial services

Insurance

Non-financial corporation

Note: Correlations between daily returns of the STOXX Europe 600 and STOXX Europe 600 sectoral indices. Calculated over 60-day rolling windows.

Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Bankai

Finansinės paslaugos

Draudimas

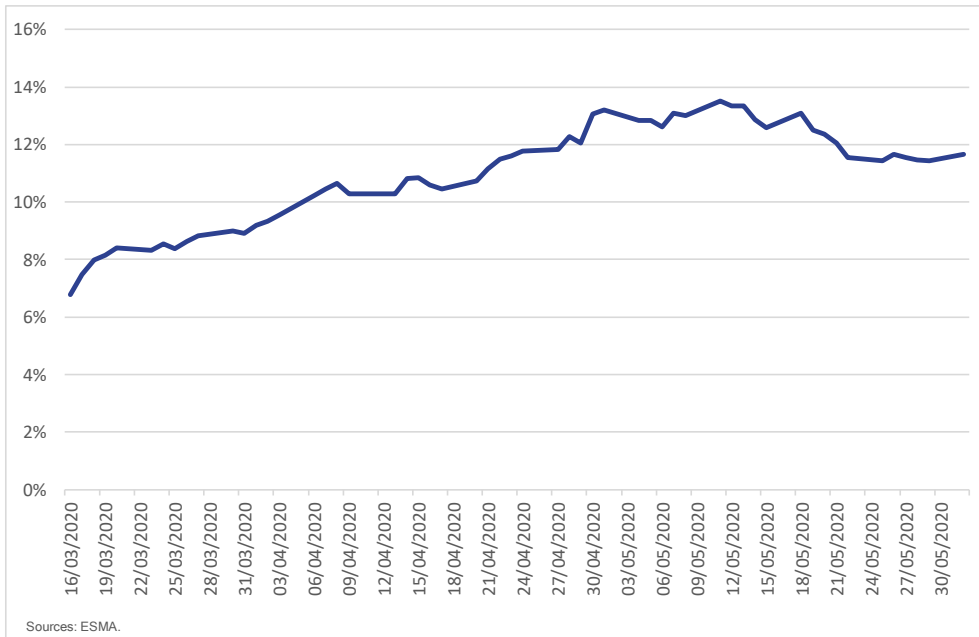
Ne finansų bendrovės

Pastaba. Koreliacija tarp „STOXX Europe 600“ vienos dienos gražos ir „STOXX Europe 600“ sektorių indeksų. Apskaičiuota pagal tęstinius 60 dienų intervalus.

Šaltiniai: „Refinitiv Data stream“, ESMA.

8 PAV. 2020 M. KOVO 16 D.–BIRŽELIO 1 D. GRYNOSIOS TRUMPOSIOS POZICIJOS, PATENKANČIOS Į 0,1–0,2 % INTERVALĄ

Sources: ESMA

Šaltiniai: ESMA